

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2855

Vragen van het lid **Aukje de Vries** (VVD) aan de Minister van Financiën over *het bericht «accountantsbestuur NBA wendt revolte onder leden af»* (ingezonden 19 juni 2025).

Antwoord van Minister **Heinen** (Financiën) (ontvangen 19 augustus 2025)

Vraag 1

Bent u bekend met het artikel «accountantsbestuur NBA wendt revolte onder leden af» uit het Financieel Dagblad?¹ Wat is uw appreciatie van de wijziging van het beroepsprofiel, zoals besloten door de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA)?

Antwoord 1

Ja, ik ben bekend met het artikel.

In de Verordening op de beroepsprofielen staan de werkzaamheden, de kerncompetenties en de vereiste opleiding van accountants. De NBA stelt de beroepsprofielen op.² Het beroepsprofiel is de basis voor de eindtermen voor de accountantsopleiding die de Commissie Eindtermen Accountantsopleiding (CEA) vaststelt.

De Kwartiermakers toekomst accountancysector (hierna: kwartiermakers) en de door hen ingestelde expertgroep Educatie hebben de NBA geadviseerd om nieuwe beroepsprofielen op te stellen die dienen als referentie voor nieuw ingerichte opleidingen. Daarmee moet de opleiding tot accountant aantrekkelijker worden, zodat er voldoende instroom van nieuwe accountants is en daardoor voldoende controlecapaciteit.

Mijn voorganger heeft de NBA gevraagd een plan van aanpak op te stellen voor de modernisering van het beroepsprofiel.³ Het plan van de NBA omvatte onder meer de oprichting van het Kernteam herijking beroepsprofiel (hierna: kernteam) binnen de NBA, belast met opstellen van een voorstel voor een nieuw beroepsprofiel van de accountant. Daarbij stelde men als belangrijkste voorwaarde aan het nieuwe beroepsprofiel dat de herijking ervoor moet zorgen dat het beroep toekomstbestendig, studeerbaar, en relevant en aantrekkelijk blijft.

¹ Financieel Dagblad, <https://fd.nl/financiele-markten/1558987/accountantsbestuur-nba-wendt-revolte-onder-leden-af>

² Artikel 19, tweede lid, onderdeel k, Wet op het accountantsberoep.

³ Kamerstukken II 2023/24, 33 977, nr. 47.

Het kernteam heeft met stakeholders gesproken en daarna een ontwerpverordening geconsulteerd. Op 16 juni jl. heeft de ledenvergadering van de NBA ingestemd met de nieuwe verordening.⁴ De NBA wil met de nieuwe verordening voor het beroepsprofiel van de accountant⁵ de benodigde kerncompetenties voor de rol van de accountant herijken. Na deze herijking moet het beroepsprofiel «het DNA» van de accountant bevatten. Daarbij besteedt de nieuwe verordening nadrukkelijk aandacht aan de continue professionele ontwikkeling van de accountant, hetgeen in de oude verordening niet was opgenomen.

Met de nieuwe verordening kunnen eindtermen door de CEA worden ontwikkeld, die zijn gericht op het behalen van de accountantsopleiding met en zonder aantekening voor de certificeringsbevoegdheid. Dat is nu ook al het geval. De accountant zou dan bij de opleiding tot Accountant-Administratieconsulent (AA) kunnen kiezen voor het behalen van deze certificeringsbevoegdheid door het afronden van de «Assurance-variant» van de AA-opleiding. Accountants die geen certificeringsbevoegdheid willen behalen, kunnen dan de «Accountancy MKB-variant» van de AA-opleiding volgen. Na het afronden van de Accountancy MKB-variant bestaat tevens de mogelijkheid om een verkorte vervolgopleiding te volgen voor de «Assurance-variant». Hierdoor kunnen accountants die aanvankelijk voor de MKB-variant hebben gekozen, door middel van een kortere route alsnog de certificeringsbevoegdheid behalen. Deze keuzemogelijkheid voor de accountant heeft als doel om de aantrekkelijkheid en de studeerbaarheid van het beroep verder te vergroten wil. Daarnaast blijft de WO-opleiding tot registeraccountant (RA) bestaan.

Deze stap laat zien dat de accountancysector het belang ziet en bereid is om de nodige veranderingen in gang te zetten om het beroep toekomstbestendig en aantrekkelijker te maken. De NBA zal nu de volgende stappen zetten om het eerdergenoemde plan van aanpak verder uit te werken. Zij zal onder meer kijken naar mogelijke aanvullende maatregelen, zoals onder meer een onderscheid tussen de beroepstitel en de opleidingstitel, wijzigingen in titulatuur en eventueel specialisaties in het register. Over de voortgang van dit proces blijf ik in gesprek met de NBA.

Vraag 2

Hoe bent u of hoe is het ministerie betrokken bij deze voorstellen?

Antwoord 2

De verantwoordelijkheid voor het vaststellen van de beroepsprofielen ligt bij de NBA.⁶ Dit is wettelijk zo vastgelegd. De NBA heeft het Ministerie van Financiën op de hoogte gehouden van de stappen die zij zet om te voldoen aan het verzoek om een plan van aanpak op te stellen om de beroepsprofielen te herzien. De NBA zal het ministerie ook informeren over het vervolg van het traject.

Vraag 3

Bent u bekend met het feit dat met name bij MKB'ers en de MKB-accountants grote onrust is over dit besluit?

Antwoord 3

Ja, ik ben bekend met de zorgen die zijn geuit over het nieuwe beroepsprofiel.

Uit de zienswijzen die naar voren zijn gebracht over de ontwerpverordening op het beroepsprofiel, blijkt dat een deel van de accountants (zowel AA's als RA's) van mening is dat het nieuwe beroepsprofiel leidt tot een devaluatie van het beroep van de hbo-opgeleide AA. Volgens hen verdwijnt hierdoor de breed opgeleide accountant die, na een postbachelor hbo-opleiding, bevoegd is verklaringen af te leggen over de jaarcijfers van ondernemingen. Dit zou de aantrekkelijkheid van met name het MKB-accountantsberoep verminderen.

⁴ Zie ook de informatie op de website van de NBA over het proces rondom de herijking van het beroepsprofiel: <https://www.nba.nl/themas/herijking-beroepsprofiel/>.

⁵ Verordening op de beroepsprofielen 2025

⁶ Artikel 19, tweede lid, onderdeel k, van de Wet op het accountantsberoep.

Daarnaast vindt een deel van de MKB-accountants dat iedere AA certificeringsbevoegd moet zijn voor wettelijke controles, met uitzondering van wettelijke controles van organisaties van openbaar belang (oob). De RA krijgt dan een aanvullende aantekening voor het uitvoeren van oob-controles. Deze MKB-accountants pleiten voor een stelsel waarin de WO-masteropleiding voor de RA's niet langer de standaard is voor het uitvoeren van wettelijke controles en waarin ook de AA als een hbo-accountant in principe deze controles kan verrichten, met uitzondering van controles van organisaties van openbaar belang.

Vraag 4

Wat zijn de gevolgen van dit besluit met name ook voor het MKB om een goede accountant te krijgen? Wat zijn de gevolgen voor het midden- en kleinbedrijf in Nederland die een wettelijke controleverklaring nodig hebben? Wat vindt u hiervan?

Antwoord 4

Het nieuwe beroepsprofiel geeft de keuze aan de accountant of deze certificeringsbevoegd wil zijn voor de uitvoering van de wettelijke controle. Dat houdt in dat accountants de keuze krijgen om de afstudeervariant Accountancy MKB of Assurance te volgen.

Ik verwacht niet dat het AA-accountantsberoep in relevantie zal inboeten. De accountant behoudt onder het nieuwe beroepsprofiel de mogelijkheid om opgeleid te worden als accountant mét of zonder certificeringsbevoegdheid, zoals die al bestond. Bovendien krijgt de accountant de mogelijkheid om na het afronden van de afstudeervariant Accountancy MKB, middels een verkort traject, alsnog de certificeringsbevoegdheid te behalen. Naar mijn mening zou dit juist de flexibiliteit en aantrekkelijkheid van het opleidingstraject kunnen vergroten, doordat het ruimte biedt voor zowel specialisatie als voor het opleiden van breed inzetbare accountants met certificeringsbevoegdheid. Dit zou de aantrekkelijkheid kunnen verbeteren en kunnen leiden tot een hogere instroom van studenten en uiteindelijk een groei van het aantal accountants. Ik heb er dan ook vertrouwen in dat de NBA met dit besluit voor de modernisering van het beroepsprofiel de toegankelijkheid tot accountantsdiensten voor onder meer het MKB verbetert.

De eerste stap richting het nieuwe beroepsprofiel is gezet. Het is nu van belang dat de NBA zorgvuldig de accountancysector betreft bij de aanpassingen die nodig zijn voor de implementatie van de beroepsprofielen. De CEA zal in navolging van dit nieuwe referentiekader voor het beroepsprofiel de eindtermen voor de accountantsopleiding en examinering herzien, met als doel om de opleiding aantrekkelijker te maken.

Vraag 5

Hoe ziet het aanbod van accountants RA en AA er nu uit en wat is de inschatting hoe dat straks is?

Antwoord 5

Hieronder geef ik u een overzicht van de meest recente cijfers van de NBA over het aanbod van AA's en Registeraccountant RA's.

Ledenaantallen per 31-12-2023

	RA	AA	Totaal
Openbaar accountants	5.214	4.186	9.400
Intern en overheidsaccountants	1.309	114	1.423
Accountants in business	8.662	1.266	9.928
Postactieven	1.454	301	1.755
Totaal	16.639	5.867	22.506

Ledenaantallen per 31-12-2024

	RA	AA	Totaal
Openbaar accountants	5.367	4.173	9.540

	RA	AA	Totaal
Intern en overheidsaccountants	1.303	110	1.413
Accountants in business	8.674	1.243	9.917
Postactieven	1.401	282	1.683
Totaal	16.745	5.808	22.553

Ik verwijs naar mijn antwoord op vraag drie waarin ik de afstudeervarianten heb toegelicht en heb aangegeven dat er na de afstudeervariant Accountancy MKB een verkort traject zal zijn om de certificeringsbevoegdheid te behalen. Door deze beide programma's op elkaar aan te laten sluiten is de extra studietijd relatief beperkt. Dit zou AA's kunnen stimuleren om een certificeringsbevoegdheid te behalen, waardoor het aantal AA's met deze bevoegdheid kan toenemen. Ik beschik niet over gegevens waarmee het mogelijk is een inschatting te maken van het aantal toekomstige AA's en RA's.

Vraag 6

Hoe gaat u er voor zorgen dat er straks voldoende accountants zijn die een wettelijke controleverklaring kunnen uitgeven?

Antwoord 6

De krapte in het aanbod van voldoende certificeringsbevoegde accountants voor wettelijke controles heeft mijn aandacht. Om dit tegen te gaan neemt de accountancysector maatregelen. Als onderdeel daarvan is de NBA, mede naar aanleiding van de bevindingen van de expertgroep en de aanbevelingen van de kwartiermakers, gestart met de modernisering van het beroepsprofiel. De CEA zal in navolging van dit nieuwe referentiekader voor het beroepsprofiel de eindtermen voor de accountantsopleiding en examinering herzien, met als doel om de opleiding en daarmee ook het vak aantrekkelijker te maken. Als systeemverantwoordelijke draag ik zorg voor een effectieve werking van het stelsel van beroepsreglementering en voor een kwalitatief hoogwaardige beroepsuitoefening. Naar aanleiding van de beoogde modernisering van het beroepsprofiel door de accountancysector bekijk ik in overleg met de betrokken partijen hoe ik kan bijdragen aan het aantrekkelijk maken en houden van het beroep.

Vraag 7

Wat zijn de gevolgen op de prijs van accountancydiensten, zoals voor het verkrijgen van een wettelijke controleverklaring, na de wijziging van het beroepsprofiel? Hoe beoordeelt u dit waarschijnlijke effect?

Antwoord 7

Het nieuwe profiel en de bijbehorende opleiding zijn erop gericht om het accountantsberoep aantrekkelijker te maken. Dit heeft als doel om het aantal certificeringsbevoegde accountants te vergroten. De markt bepaalt de prijs voor de wettelijke controle op de jaarrekening. Die prijs komt tot stand in onderlinge afspraken tussen ondernemingen en accountantsorganisaties. Als het nieuwe beroepsprofiel leidt tot een toename van het aantal bevoegde accountants, dan kan dit, bij een gelijkblijvende vraag naar accountancydiensten, een drukkend effect op de prijs hebben.

Vraag 8

Wat zijn de gevolgen voor de instroom en uitstroom aan accountants door bovengenoemde wijziging? Hoe verhoudt zich dit tot de verwachte toekomstige vraag naar accountancydiensten? Wat is uw appreciatie van deze geschatte ontwikkeling?

Antwoord 8

Zoals ik eerder beschreef, is het doel van de modernisering van het beroepsprofiel om het beroep toekomstbestendig en aantrekkelijk te maken, zowel voor RA's als AA's. Dit kan leiden tot een toename van het aantal accountants dat bevoegd is tot het verrichten van wettelijke controles. Het is van groot belang dat er voldoende accountants beschikbaar zijn om de wettelijke controles uit te voeren. De huidige ontwikkelingen in de vraag naar en het aanbod van accountants leiden tot zorgen bij zowel ondernemingen die hun jaarrekening moeten laten controleren als bij accountantsorganisaties.

die beperkt zijn in hun capaciteit om aan de vraag uit de markt te voldoen. De aanpassing van het beroepsprofiel door de accountancysector kan bijdragen aan het vergroten van het aantal bevoegde accountants, zodat kan worden voldaan aan de (toekomstige) vraag. De aanpassingen dienen er immers voor te zorgen dat de kerncompetenties van de toekomstige rol van de accountant beter naar voren komen. Ik volg deze ontwikkelingen dan ook met belangstelling en blijf hierover in gesprek met de betrokken partijen.

Vraag 9

Wat zijn de gevolgen van de wijziging van het beroepsprofiel voor de fysieke spreiding over Nederland van accountants die een wettelijke controleverklaring kunnen afgeven? Wat vindt u van deze verwachte consequentie? Ziet u dat er nog meer consolidatie gaat plaats vinden en nog minder concurrentie zal zijn?

Antwoord 9

Ik verwacht niet dat de wijzigingen aan het beroepsprofiel invloed heeft op de geografische spreiding van accountants. Ik verwacht ook niet dat het aanbod van accountants afneemt door het nieuwe beroepsprofiel. Zoals hierboven beschreven is het doel is dat het toeneemt.

Vraag 10

Hoe borgt u een florissante toekomst voor accountants voor het MKB en voor accountant-administratieconsulenten?

Antwoord 10

Als systeemverantwoordelijke draag ik zorg voor het waarborgen van een effectief stelsel van beroepsreglementering en toezicht in de accountancysector, zodat de kwaliteit van wettelijke controle en het vertrouwen hierin behouden blijven. Tot dit stelsel behoren alle accountants, onder wie de AA's, die allen een belangrijke bijdrage leveren aan de kwaliteit van de controle op de financiële verslaggeving en daarmee bijdragen aan het publieke belang dat hiermee gemoeid is. In dit stelsel vervult de AA een belangrijke rol bij het opstellen en samenstellen van en het adviseren over financiële verslaggeving. De accountancysector heeft een belangrijke stap gezet in de modernisering van het accountantsberoep. Deze stap is gezet met het oog op het toekomstbestendig en aantrekkelijk maken van het beroep, zodat ook in de toekomst voldoende accountants beschikbaar blijven voor het uitvoeren van wettelijke controles en passie blijven behouden voor het beroep. Ik heb er vertrouwen in dat het nieuwe beroepsprofiel van de accountant in voldoende mate rekening houdt met de rol en positie van alle accountants, onder wie de AA, zowel wat betreft de aard van het werk als de aantrekkelijkheid ervan. Het is nu van belang dat de sector voortvarend werk maakt van de verdere uitwerking en implementatie van het nieuwe beroepsprofiel. Tegelijkertijd blijf ik in gesprek met de NBA en andere belangrijke stakeholders, zoals de SRA, over de signalen en zorgen die leven onder AA's.

Vraag 11

Steunt u de oproep van Bianca de Jong-Muhren, de beoogde nieuwe voorzitter van de NBA, om te komen tot eenheid in de sector? Zo ja, hoe gaat u daar aan bijdragen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 11

Ja, ik steun de oproep van de beoogde nieuwe voorzitter van de NBA. De NBA is de wettelijke beroepsorganisatie die de gemeenschappelijke belangen van accountants in Nederland behartigt. Zij stelt beroepsregels vast, ontwikkelt standaarden en richtlijnen voor de beroepsuitoefening en bewaakt de kwaliteit en integriteit van het beroep. In dit kader is het de verantwoordelijkheid van de NBA om de eenheid binnen de accountancysector te bewaken en waar mogelijk te verbeteren. Ik blijf met de NBA in gesprek over signalen die vanuit de sector mij bereiken.